

JAARVERSLAG

2014

MUSEUM OPSTERLÂN

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
• Voorwoord	3
• Samenstelling bestuur	4
• Personeel en vrijwilligers	5
• Tentoonstellingen	6
• Educatie	8
• Arrangementen	9
• Jeugd Arrangement	11
• Activiteiten	12
• Samenwerkingsprojecten	13
• Schenkingen	14
• Bezoekersaantallen	15
• Bijlagen	16

..

VOORWOORD

We hebben als Museum Opsterlân een bewogen jaar achter de rug. Als gevolg van ziekte en daarna het definitieve vertrek van mw. P. Kick hebben we het grootste deel van het jaar gewerkt met vervangende leiding in de persoon van Mw. A.A. van der Sloot-Hoogendijk.

Historie:

In april 2013 meldde de toenmalige coördinator mw. Kick zich ziek. Aanvankelijk betrof het lichamelijke klachten, maar na enkele maanden kwam via de bedrijfsarts de mededeling dat er ook sprake zou zijn van spanning in de arbeidsrelatie.

Na zeer intensief overleg, ook met hulp van derden, kwamen partijen tot de conclusie dat beëindiging van de arbeidsovereenkomst de beste oplossing zou zijn voor de verstoorde verhoudingen. Op basis van wederzijds goedvinden is op 1 juli 2014 de arbeidsovereenkomst ontbonden. Beëindiging had als consequentie dat het Museum flinke financiële offers heeft moeten brengen, die het resultaat over 2014 fors hebben beïnvloed.

Het bestuur heeft zich dit steeds gerealiseerd.

Situaties zoals deze, bovendien in een kleine organisatie, missen hun uitwerking op de werkvloer niet. Er ontstaan loyaliteitsconflicten en het bestuur begrijpt dat.

Gelukkig kunnen we nu constateren dat, mede door de manier van coördineren door de vervangende leiding van mw. Van der Sloot, dat de rust binnen het MO is teruggekeerd.

Maar ook de vrijwilligers verdienen een woord van dank voor hun inzet en opstelling in deze woelige periode. Het kan niet genoeg benadrukt worden dat de vrijwilligers de kurk zijn waarop het museum mede drijft.

We hebben ook geconstateerd dat vrijwilligers weer het vertrouwen hadden om zelf met initiatieven te komen. Koeien op het doek was daar een mooi voorbeeld van.

Vanaf 1 oktober 2014 zwaait Jacqueline Verhoef, in de functie van beheerdercoördinator, de scepter. Hoewel het dienstverband nog maar van korte duur is zijn we als organisatie content met haar functioneren.

Eind 2014 heeft het bestuur het beleidsplan 2015 – 2018 vastgesteld.

In het beleidsplan geeft het bestuur aan waar wij over 4 jaar willen staan, alsmede hoe wij dat als bestuur denken te bereiken, het spoorboekje dus!

Een van de speerpunten uit het beleidsplan is vooral op alle mogelijke manieren meer bezoekers binnen het Museum Opsterlân te krijgen.

Namens het bestuur wil ik een ieder bedanken voor zijn/haar inzet voor het museum in 2014.

Henk Hoen,

voorzitter

HET BESTUUR

Samenstelling van het bestuur op 31 december 2014:

Voorzitter	De heer H. Hoen
Penningmeester	De heer M. van der Hem
Secretaris	De heer R. Zijlstra
Leden:	De heer Tj. Schippers De heer W. Lageveen De heer H. Sterk

Administrateur financiële administratie: Jurjen van de Meer, maakt geen deel uit van het bestuur

De aandachtsgebieden die er zijn voor de invulling van werkzaamheden naast de bestuursfunctie werden als volgt verdeeld:

Collectie controle en onderhoud	De heer Tj. Schippers
Fondsenwerving	De heer F. Heutink
Vereniging van Vrienden	De heer W. Lageveen
Notulist Bestuursvergaderingen	De heer R. Zijlstra

PERSONEEL EN VRIJWILLIGERS

Personeel

Mevrouw A.A. Van der Sloot-Hoogendijk is tot 1 oktober als interim-coördinator werkzaam geweest. Op 1 oktober is mevrouw J.M.S. Verhoef aangesteld als beheercoördinator.

Stagiaires

In 2014 heeft het museum een snuffelstageplek geboden aan 1 leerling van de BHS.

Vrijwilligers

De 45 vaste vrijwilligers van Museum Opsterlân hebben zich het hele jaar weer volledig ingezet. Daarnaast houden een aantal vrijwilligers zich bezig met specifieke opdrachten:

- Educatie medewerkers hebben een educatief programma ontwikkeld voor de tentoonstellingen "geen kinderspel", "koeien op het doek" en "de Sinterklaasresidentie: Het kasteel van Sinterklaas". De activiteitendagen werden voorzien van een passend educatief programma voor jong en oud.
- Het museum wil haar textielcollectie conserveren en rubriceren. Hiervoor zijn een aantal vrijwilligers in de werkgroep Textiel werkzaam.
- De vrijwilligers zijn intensief bezig geweest rondom het verzamelen van gegevens voor de tentoonstelling "Geen kinderspel", "Koeien op het doek" en "de Sinterklaasresidentie".
- Om alle werkzaamheden binnen het museum meer te sturen, is er per project een team samengesteld. Voor opzetten en uitvoeren van tentoonstellingen is uit alle disciplines een groep geformeerd die het hele traject van idee tot uitvoer heeft vormgegeven.

Voor het personeel en de vrijwilligers worden jaarlijks gezamenlijke activiteiten georganiseerd.

- workshop vilten, decopatch en aquarel schilderen.

TENTOONSTELLINGEN 2014

Geen kinderspel 28 januari – 4 mei

Deze tentoonstelling is geïnitieerd door Yad Vaschem, herinnerings- en documentatiecentrum voor de Holocaust in Jeruzalem. Deze unieke en aangrijpende tentoonstelling vertelt het verhaal van kinderen tijdens de Holocaust en toont speelgoed van Joodse kinderen die tijdens de oorlogsjaren in concentratiekampen zaten of ondergedoken waren in Europa en Nederlands-Indië.

Help pake en beppe de vakantie door 25 - 28 februari

Deze activiteit vindt plaats in de voorjaarsvakantie en Museum Opsterlân heeft in deze vakantie een speurtocht door het museum ontwikkeld. De speurtocht leidt door de 3 lokalen op de eerste verdieping van het museum waar zich de vaste collectie bevindt.

Er zijn ook 2 workshops georganiseerd met de thema's "maak een hoed met de Freule" en "speelgoed maken"

Kidskunst 1 juni – 1 augustus

Schilderijtjes gemaakt door kinderen zijn tentoongesteld voor het publiek.

Koeien op het doek 15 augustus – 2 november

Een landelijke kunsttentoonstelling waar 10 kunstschilders en 1 beeldhouwer werk tentoon stellen met het thema "De Nederlandse koe". Daarnaast worden er ook 3 schilderijen tentoongesteld uit particulier bezit.

Men neemt de bezoeker mee in de wereld van verschillende schildertechnieken.

Er zijn ook arrangementen naar boerenbedrijven, lezingen en workshops georganiseerd. En de introductie van het nieuwe evenement "Dei van 't Kealtsje" in samenwerking met de Kalverenfokclub "Ring-Súd Fryslân."

Sinterklaasresidentie: “Het kasteel van Sinterklaas” 15 november – 5 december

Het museum is omgebouwd tot “Het kasteel van Sinterklaas” met een kasteelkeuken, stalruimte, eetkamer, ridderzaal en slaapkamer van Sinterklaas

In het kasteel wordt ook het verhaal verteld van prinsesje Pom Ti Dom, het meisje dat alles kreeg wat ze wenste.

Kleurrijke verbeelding 10 – 21 december

Een expositie van de Viltwerkgroep Flues. Deze viltwerkgroep bestaat uit 6 vrouwen. Ze maken textielobjecten, voornamelijk van handgemaakt wolvlit. De ontwerpen variëren van vloer- en wandkleden en objecten tot stoffen voor kleding en interieur.

EDUCATIE

Museum Opsterlân heeft naast de vaste educatieve programma's ook educatieve programma's ontwikkeld bij tijdelijke tentoonstellingen. Doel hierbij is om op speelse wijze jongeren hun eigen woonomgeving te laten beleven en ervaren, middels een gericht museumbezoek.

Educatieprogramma's tijdens het gehele jaar:

- Hidde en Hiske, jong in 1910, een educatie programma voor de basisschoolleerling – middenbouw.
- Archeologieprogramma voor groep 7 en 8.
- Educatieprogramma's werden op maat gemaakt bij de tijdelijke tentoonstellingen en bijzondere activiteiten.

ARRANGEMENTEN

Een bezoek aan Museum Opsterlân is een belevenis op zich. Het museum verbindt een unieke collectie met verrassende presentaties. Door de combinatie van kunst, cultuur en geschiedenis onder één dak, weet het museum iedereen te boeien. Behalve dat het museum gehuisvest is in een gebouw, wordt er ook dankbaar gebruik gemaakt van het “buitenmuseum”. Het museum is gevestigd in een plaats met een rijk historisch verleden, markant gelegen aan het water, de Turfroute en vertoont dan ook nog vele kenmerken welke een relatie met dit kleurrijke verleden heeft. Helemaal bijzonder wordt een bezoek aan Museum Opsterlân als men kiest voor een arrangement. Groepen kunnen een arrangement boeken bij het museum. Deze arrangementen zijn bij uitstek geschikt voor familiedagen, uitstapjes van verenigingen en de jaarlijkse personeelsreis van een bedrijf. In onderling overleg wordt een passend programma inclusief een hapje en drankje samengesteld.

Arrangementen volwassenen:

- **Joodse historie** – Een “historisch” arrangement waarin de bezoeker in het museum de tentoonstelling bezoekt over het Joodse verleden te Gorredijk inclusief de film van Het Joodse meisje Esther. Men leert de geschiedenis kennen wanneer de eerste Jood in Opsterland ging wonen, dat de handelsplaats Gorredijk een aantrekkelijke plek was voor de Joodse handelaar en hoe de Joodse mensen werden opgenomen in de Opsterlandse gemeenschap. Daarnaast wordt er een rondleiding gegeven door de plaats Gorredijk waarin nog verschillende plekken te vinden zijn welke een relatie hebben met de Joodse geschiedenis. Ook kan er gekozen worden voor een bezoek aan de Joodse begraafplaats. Het arrangement wordt begeleid door een museummedewerker.

- **Rijk & Arm** – Een arrangement waarin de bezoeker in het museum de tentoonstelling samen met een “freule” bezoekt. Daar krijgt men een rondleiding door het “rijke” leven in Opsterland, leert men de invloed kennen in de film Rijk & Arm.

Samen met de Freule neemt men ook een kijkje op het werkveld bij de veenarbeider. De dochter van de veenarbeider, Brechtje, vertelt het verhaal hoe haar dag eruit ziet en wat haar toekomstwensen zijn. Dat de arbeiders ook strijdustig waren kan men beleven in de drukkerij van Geert Lourens van der Zwaag. Hij probeerde de omstandigheden van de arbeiders te verbeteren. Een arrangement waarin men de wereld van goud en zilver, het veen en turf, het rood en de opstanden leert kennen.

- **De handelsgeest in de Vlecke Gorredijk** – een arrangement waarin men het ontstaan van de handelsplaats Gorredijk leert kennen, de invloed van het water welke door het centrum van de plaats stroomt en de vele kenmerken welke nog terug te vinden zijn in het “buitenmuseum”, het centrum van Gorredijk. De handelsvrouw/-man uit 1900 neemt de bezoeker mee door de tentoonstelling van de Vlecke Gorredijk, brengt een bezoek aan de werkplaats van de zilversmid, de kruidenier en men kan plaats nemen in de schoolbank. Daarnaast wordt een bezoek gebracht aan de tentoonstelling waarin de geschiedenis verteld wordt van het ontstaan van de vaart, het vervoer van turf en later het vervoer van allerlei andere zaken welke voortkwamen uit de handel.

- **Schippers, pramen, skûtsjes, vracht en.... Schipperslatijn** – De bezoeker leert het rijke verleden kennen van Gorredijk, een plaats welke gevormd is langs het water doordat een heechhout (brug) geplaatst werd in 1631. Men leert de invloed van het water kennen en de rijkdom welke het gebracht heeft voor een plaats als Gorredijk. Een arrangement waarin de bezoeker De Vlecke Gorredijk bezoekt samen met de schipper. Samen met de schipper gaat men een reis maken door het schippersverleden van Gorredijk. In het centrum maakt men, eventueel met GPS, een wandeling langs de vele kenmerken welke herinneren of zijn overgebleven vanuit de turf- en beurtvaart. Ook gaat men een kijkje nemen in de museumzaal waar het vervoer over het water aan de orde komt

JEUGD ARRANGEMENT

Museum Opsterlân is ook een museum waar vooral de jongere museumbezoeker de geschiedenis van Opsterlân kan beleven. Het heeft dan ook een jeugdarrangement gemaakt voor deze doelgroep. Jongeren van 7 jaar – 12 jaar kunnen hun verjaardag vieren in Museum Opsterlân. Voor deze doelgroep is een arrangement gemaakt waarin jongeren de oudste geschiedenis leren kennen van deze streek. Men gaat spelenderwijs op zoek naar de vuistbijl, naar de jachtattributen uit de steentijd en ontdekt hoe de steentijdbewoners hun huizen bouwden en vuur konden maken. Een boeiende film waarin jongeren in de steentijd de hoofdrol spelen, nemen de jonge museumbezoeker mee terug naar de tijd waarin een steen een waardevol instrument was. Naast de museumontdekkingstocht kan men deelnemen aan een workshop speerpunt of amulet maken.

Deze “feestelijke” museum dag wordt begeleid door een van de educatieve medewerkers van het museum. Aan het eind van de dag gaat de jonge museumbezoeker naar huis met zijn eigen speerpunt of amulet en het diploma van “museumarcheoloog”.

ACTIVITEITEN

In 2014 zijn er een aantal activiteiten georganiseerd. Deze activiteiten vonden veelal plaats op de zondagen en in de weekeinden van korte af langere vakantieperioden.

- **Februari:**

Help Pake en Beppe de Vakantie door, met een speurtocht door het museum.

- **Maart:**

Lezing de heer J. van Bodegom over de internering in de oorlog

Lezing de heer M. Frankenhuis over zijn boek: Droomonderduik

- **April:**

Museumweekend/museumweek

Kranslegging bij monument van Jan Eisenga door OBS De Tsjerne

- **Augustus**

Workshop "Maak je eigen koeientas"

- **September**

4 Workshops op de woensdagen: Maak een Poëzie Poster, knip en vouw een koe, pimp je kunstkoe, schilderen met een kunstenaar.

Dei van 't kealtje

Lezing Gerben Bouwma

- **Oktober**

Arrangement, bezoek 2 veehouderijen

Lezing topfokker Nico Bons

Rabobank museum dag

- **November**

Kinderen op audiëntie bij Sinterklaas, met een bijdrage van Ridder Klaas en zijn gevolg.

SAMENWERKINGSPROJECTEN

Het museum heeft als primair doel: het archiveren, bewaren en publiekelijk toegankelijk maken van het rijke cultuurhistorisch erfgoed van de gemeente Opsterlân.

Hiervoor werkt het museum ook regelmatig samen met derden in een aantal samenwerkingsverbanden.

- Verdere samenwerking met o.a. Frije Wiken, Museum Dr888, Willem van Haren en de Friese Wouden door directe contacten aan te halen.
- Stichting de Educatieve Studio. Met deze organisatie is Museum Opsterlân in 2013 gestart met het project: Poëtica Informatica. Een project waarbij jongeren gevraagd wordt na te denken wat mogelijk over 50 jaar museale waarde heeft. Dan de ideeën d.m.v. het opzetten van projectgroepen door jongeren te laten uitwerken. Subsidiemogelijkheden worden nog steeds onderzocht, en samenwerking met o.a. museum Willem van Haren, NHL, Singelland College, Ateliers Majeur, Minerva Academie, Academie voor Popcultuur, Keunstwurk en tal van andere organisaties hebben dit plan reeds positief ontvangen en hun medewerking toegezegd.
- WHI, Boost-Gorredijk, Commerciële Club Gorredijk. Door meer informatie over en weer uit te wisselen is het de bedoeling beter aansluiting te vinden bij activiteiten die georganiseerd worden. In 2013 is de basis gelegd voor betere samenwerking.
- Frysk Educatief Platform (FEP), is een samenwerkingsverband van educatief medewerkers in Friese Musea. het FEP heeft regelmatig overleg met als thema: hoe het Frysk erfgoed ingezet kan worden in het basisonderwijs. Het FEP onderhoudt goede contacten met de Museum Federatie Frysân.
- Poëtica Informatica. In 2014 is door Anita van der Sloot, interim-coördinator Museum Opsterlân, en Hans Sleurink, voorzitter Stichting De Educatieve Studio, een start gemaakt met het project "Poëtica Informatica".
Doel van dit project is: jongeren deelgenoot te maken met de museale wereld door in te spelen op de mogelijkheden van het digitale tijdperk. Voor dit project werken Museum Opsterlân en Hans Sleuring samen met Museum Willem van Haren, Museum Dr888 en worden contacten gelegd met (v)mbo-opleidingen in Friesland

SCHENKINGEN:

Naam van de schenker	Object
W. van der Sluis	een schoolklok (zonder werkend uurwerk) als leermiddel voor klokkijken
A.T. Wagenmaker – Kuipers	14 grote foto's van scholen, met onderwijzers
J. Vonk	schoolboekjes (10 delen Het Ruisende Woud, van Jac. van der Klei en J.B. Ubink; 4 delen Nog bij Moeder, J. Ligthart en H. Scheepstra Langs Bloempaden (4 delen), Dierkunde, Natuurkunde, eenvoudige Warenkennis (2 delen) Diverse boekjes 5 x: Distributie – Gijn en Pijn, Kapitola, Te Kust en te Keur, Costuumnaaien, Linnennaaien TEXTIEL: DIVERSEN:
Mevr. De Jong	Doos met serviesgoed, doos met aardewerken lampetkan, zeep- en kambakje, waskom. Rieten mandje met glaswerk (5x), 2 voetstoven
B. van der Bij	Medaillekast met diverse medailles van wandel- en fietstochten
T. Bosma	9 Messing bikkels en 6 tinnen bikkels (oud speelgoed)
L. van Dongen	Blokkenpuzzel (lente, zomer, herfst, winter)
L. Nijboer – Van der Veen	Vestzak horloge met zwart gevlochten horlogeketting waarop drie gouden versieringen zijn aangebracht, met aan het eind een zwart houten stokje
J. Vrolijk-Minestra	Trapnaaimachine, graanmolentje (uit de oorlog)

BEZOEKERSAANTALLEN

In 2014 is Museum Opsterlân volledig open voor de museumbezoeker.

Door extra openingsdagen, activiteiten en bijzondere tentoonstellingen is het aantal bezoekers ten opzichte van de voorgaande jaren toegenomen.

JAAR	BEZOEKERS
2010	2528
2011	2486
2012	2364
2013	3025
2014	3320

SCHOLEN EN CKV BEZOEK					
Jaar	2010	2011	2012	2013	2014
Bezoekers	1195	875	645	928	1022

Bijlagen

Financiën: Jaarcijfers 2014

Accountantsverklaring